

Lucrările Seminarului de
CREATIVITATE MATEMATICĂ
Vol.5 (1995-1996), 123-134

Dedicat Centenarului Gazetei Matematice (1895-1995)

SOCIETATEA DE ȘTIINȚE MATEMATICE DIN ROMÂNIA,

FILIALA BAIJA MARE, LA 40 ANI¹

Ștefan KÁDÁR

Gazeta Matematică împlinește 100 de ani de existență. Apariția neîntreruptă înseamnă voință, putere, disciplină, pricepere și atâtea caracteristici pozitive ale celor care au muncit pentru apariția sa, care s-au luptat ca ea să învingă timpul și greutatea, ca ea să câștige inimile multor tineri, și în sfârșit, ca ea să rămână tânără și strălucitoare.

Dacă la apariția primului număr au fost cei 5, în ultimele decenii pe lângă colectivul de redacție au adus o contribuție și un suflu nou filialele S.S.M. din țară. Între aceste filiale se numără și Filiala Baia Mare (Maramureș), care împlinește 40 ani de existență. Pentru un om, 40 ani de activitate, înseamnă în general o pensie bine meritată. Pentru filiala noastră înseamnă experiență, momente de bucurie, momente de succes, și totodată momente pentru a ne uni forțele în vederea obținerii de rezultate și mai bune.

¹Comunicare prezentată cu prilejul sărbătoririi
"Centenarul Gazetei Matematice", 29 septembrie 1995

Cred că este instructiv să privim prin perspectiva timpului realizările mai importante, deoarece căile urmate cu succes pot constitui un indicator pentru activitățile viitoare. Evocarea putem începe cu alegerea în prima ședință a comitetului format din profesorii Șandru Petru președinte, Ardelean Maria vicepreședinte, Giurgiu Ioan secretar, David Vasile, Kádár Ștefan.

Nu peste mult timp au fost înființate în Regiunea Maramureș subfilialele din Satu Mare (președinte prof. Beltechi Ioan, secretar prof. Toth Vasile), Sighetu Marmației (președinte prof. Berți Ștefan, secretar prof. Fornwald Florian), Carei (președinte prof. Man Octavian, secretar prof. Vonhaz Iosif).

În această perioadă se formează colectivul de profesori aproape la fiecare școală. An de an crește numărul profesorilor de matematică. Consiliul Național S.S.M.F. se ocupă cu înlocuirea manualelor traduse din limba rusă, cu manualele care corespund programelor noi. Profesori de matematică și fizică participăm la multe consfătuiri pe țară, unde intervențiile din partea fiecărei regiuni erau obligatorii.

O activitate permanentă este legată de Gazeta Matematică, cercurile de elevi și olimpiadele de matematică (respectiv fizică). Cu această temă am organizat prima consfătuire pe țară la Baia Mare.

În anul 1961 este ales Comitetul regional Maramureș S.S.M.: Șandru Petru, Ardelean Maria, Giurgiu Ioan, Kádár Ștefan, Olteanu Dumitru, David Vasile, Pop Magdalena, Veres Francisc, Beltechi Ioan, Man Octavian, Varga Iosif.

Comisia de cenzori: Man Maria, Ghițescu Alexandru, Stargil Robert. Din procesul verbal încheiat la 29.X.1961 mai rezultă numărul membrilor S.S.M.: Baia Mare 47, Carei 22, Satu Mare peste 50, Sighetu Marmației 18. Abonamentele la Gazeta Matematică: Baia Mare 418, Satu Mare 500, Sighetu Marmației 280, Carei 76.

La alegerea tematicilor acțiunilor organizate de filială și subfiliale am urmărit conținutul științific al noilor programe analitice, orientarea metodică a predării, caracterul integrator al învățământului cu practica și cercetarea, metodologii în vederea

însușirii, asimilării, fixării și folosirii cunoștințelor și tehnicilor matematice, tehnologii didactice moderne, caracterul interdisciplinar al învățământului.

La nivel de regiune se organizează tabere de pregătire a elevilor pentru examenele de admitere în învățământul superior. Profesori permanent prezenți la aceste tabere: David Vasile, Silaghi Dumitru și alții.

După înființarea Institutului Pedagogic în Baia Mare, datorită muncii cadrelor universitare precum și a studenților, nivelul activităților matematice capătă un impuls nou.

Activitatea S.S.M. și pe plan central a devenit mai intensă, mai eficace după 1970. Se pregătește conferința pe țară a societății, care a avut loc în zilele de 3-4 iulie 1975. (Vezi Gazeta Matematică nr.9/1975). S-a ales noul Consiliu Național al S.S.M. și Biroul Consiliului.

Noul președinte: acad. prof. N.Teodorescu.

Au avut loc schimbări și în comitetul Filialei Maramureș. Astfel, după alegerile din 8.II.1975 noul comitet este alcătuit din:

Fornwald Florian	președinte, I.I.S.Baia Mare
Pop Maria	vicepreședinte, I.I.S.Baia Mare
Olteanu Dumitru	vicepreședinte, I.I.S.Baia Mare
Rițiu Tudor	vicepreședinte, inspector școlar
Kádár Ștefan	secretar, Liceul Gheorghe Șincai Baia Mare
Fornade Nicolae	membru, director Grupul Școlar Minier Baia Mare
Fătu Gheorghe	membru, dir.adj. Liceul Gheorghe Șincai, Baia Mare
Poșta Nicolae	membru, Liceul Nr.3 , Baia Mare
Angheluță Ioan	membru, C.S.P.T.C., Baia Mare
Balogh Grigore	membru, Școala Generală Nr.4, Baia Mare
Roangheși Ioan	membru, Lic. Constr. de Mașini, Baia Mare
György Felicita	membru, Lic. de Artă și Muzică, Baia Mare
Gherman Alexandru	membru, dir. Lic. Șomcuta Mare
Berinde Gheorghe	membru, Lic. Dragoș Vodă, Sighetu Marmației
Boga Ioan	membru, Lic. Târgu Lăpuș

Comisia de cenzori: Griga Ioan (președinte), insp.școlar Kovács Elisabeta (Grupul Școlar), Corneștean Ioan (Lic. Pedagogic Sighetu Marmăției). Ca urmare a rezultatelor bune în munca filialei, avem membru în Consiliul Național, apoi membru în Biroul Consiliului, precum și membru în Comitetul de redacție al Gazetei Matematice.

Tot aici amintim schimbările esențiale în Comitetul filialei, în urma alegerilor din 15.XI.1982:

Coroian Iulian, conf.dr.I.I.S.Baia Mare președinte
 Kádár Ștefan, prof. Liceul Gheorghe Șincai, vicepreședinte
 Herteg Aurel, prof. Liceul Gheorghe Șincai, vicepreședinte
 Onișa Gheorghe, prof. Lic.Ind. Nr.8, secretar
 Fănățean Doina, prof. Lic.Ind. Nr.2, casier
 Fornwald Florian, lector univ.dr. I.I.S. Baia Mare, membru
 Mureșan Ioan, Insp. Școlar, membru
 Cardoso Maria, prof. Liceul Gheorghe Șincai, membru
 Bolchiș Nicolae, prof. Liceul Gheorghe Șincai, membru
 Miclăuș Ioan, prof. Lic. Ind. Nr.8, membru
 Lőrinczy Csaba, prof. Lic.Ind. Nr.5, membru
 Pavel Vasile, prof. Șc. Nr.15 Baia Mare, membru
 Boga Ioan, prof Șc. Nr.1 Târgu Lăpuș, membru
 Godja Vasile, insp. școlar Sighetu Marmăției, membru
 Pop Vasile, prof. Șc.Gen. Ardușat, membru
 Negrea Dionisie, prof. Lic. Șomcuta Mare, membru
 Pop Pavel, prof Lic. Căvnic, membru

Comisia de cenzori:

Rițiu Tudor, prof Lic.Ind. Nr.8
 Gherman Alexandru, prof. Șc. Nr.1 Șomcuta Mare
 Salic Ana, prof. Șc. Nr.1 Baia Sprie

La adunarea generală din 11 mai 1990 în prezența președintelui S.S.M., acad. N.Teodorescu, comitetul ales este format din
 -președinte: Coroian Iulian, conf.univ. I.I.S. Baia Mare
 -secretar: Kádár Ștefan, dir. adj. Liceul Gheorghe Șincai
 -vicepreședinte: Fornwald Florian, insp. școlar
 Herteg Aurel, insp. școlar
 Pop S.Maria, lector univ. I.I.S. Baia Mare

- casier: Iluțiu Vasile, prof. Liceul Nr.4
- membrii: Ardelean Gheorghe mat. Centrul Teritorial de
Calcul Electronic
- Onișa Gheorghe, prof. Liceul Vasile Lucaciu
- Miclăuș Ioan, prof. Liceul Vasile Lucaciu
- Gherman Mircea dir. Liceul Ind. Nr.5
- Bărbosu Dan, prof. Liceul Ind. Nr.6
- Trif Margareta prof. Liceul Nr.1
- Mureșan Ioan, prof. Liceul Gheorghe Șincai
- Pavel Vasile, dir. Șc. Nr.15
- Stim Aurica, prof. Șc. Nr.21
- Angheluță Dumitru, prof. Liceul Gheorghe Șincai
- Heuberger Cristian, prof. Șc. Nr.14
- Hopirtean Ana, inv. insp. școlar
- Boja Ioan, prof. Șc. Nr.1 Târgu Lăpuș
- Gherman Alexandru, prof. Șc. Nr.1 Șomcuta Mare
- Godja Vasile, prof. Liceul Dragoș Vodă
- Pop R. Valer, dir. Șc. Nr.8

Comisia de censored:

- Tulba Vasile, prof. Șc. Nr.6
- Mușuroia Nicolae, prof. Liceul Gheorghe Șincai
- Rebeleş Felician, prof. Liceul Nr.7

Se realizează un salt calitativ în munca societății prin următoarele:

- atragerea unui număr mare de elevi și profesori la munca cu Gazeta Matematică
- inițierea și organizarea cercurilor pe oraș la matematică
- organizarea taberelor de matematică și a unor concursuri
- se înființează subfiliala Târgu Lăpuș și altele.

Tot mai des se organizează și se sprijină de către filială și subfiliale activități la nivelul școlilor, la nivelul orașelor și al județului. Colaborarea cu Gazeta Matematică devine fructuoasă. Avem rezultate pe plan editorial. Să exemplificăm toate acestea: funcționează cu regularitate cercuri pe oraș și tabere vizând

dezvoltarea creativității, corelarea cunoștințelor fundamentale cu cele aplicative, și în sfârșit obținerea unor rezultate cât mai bune la diferite concursuri. Cercurile de matematică pe oraș, pe ani de studii, în Baia Mare, Sighetu Marmăției, Târgu Lăpuș, Șomcuta Mare, când au funcționat cu regularitate, cu ținuta lor modestă, au reușit să lărgescă orizontul, și să contribuie la aprofundarea cunoștințelor participanților, să dea o pregătire latentă și profundă a generațiilor respective în activitatea științifică. Dar n-au întârziat mult nici rezultatele bune la diferitele concursuri de matematică (concursuri interjudețene și fazele olimpiadelor de matematică). Pasiune, pricepere și multă dăruire caracterizează numele profesorilor Bertzi Ștefan, Pop S.Maria, Fornwald Florian, Fătu Gheorghe, Angheluță Dumitru, Kádár Ștefan, Cardoso Maria, Balogh Grigore, Peter Zoe, Marinescu M, Barbul Fl. etc, numai în Baia Mare.

În această perioadă comitetul filialei a reunit oameni valoroși din Maramureș, profesori de liceu, gimnaziu, învățători, cadre din învățământul superior, studenți și elevi, în folosul iubitorilor de matematică. Filiala a luat inițiativa încă din 1974 a organizării școlii de vară de informatică, având caracter de perfecționare și reciclare a profesorilor de matematică. După această pregătire teoretică cursanții au urmat etapa a doua la Cluj-Napoca, trecând la partea practică aplicativă. Meritul Comitetului Filialei și al Inspectoratului Școlar Județean a fost faptul că prin organizarea acestei acțiuni, a adus o contribuție esențială și din timp la asigurarea unui instrument de gândire clară și de investigație științifică, și anume, a unui limbaj prin care se va mijloci atât comunicarea între oameni, cât și comunicarea între oameni și mașini.

Cităm din articolul "Cursul de reciclare de la Drobeta-Turnu Severin" apărut în Gazeta Matematică nr.9/1975: *"Datorită muncii depuse de profesori, ..., se poate spune că această experiență confirmă rezultatele obținute în anul trecut la școala de vară la Baia Mare și că este o formă de reciclare care poate fi extinsă în anii următori"*.

Tot filiala noastră a organizat în 1976 prima consfătuire pe țară cu expoziție demonstrativă de aparate și dispozitive de laborator, confecționate de profesori. Titlul consfătuirii naționale (16-18.X.1976) cu 120 de participanți din toate județele țării a fost "Laboratorul de matematică, formă de învățământ unitar și integrat"

S-a bucurat de succes Simpozionul pe țară cu tema "Stimularea creativității în activitatea matematică a elevilor", la care pe lângă expuneri de sinteză și comunicări, au fost organizate mese rotunde, ședințe demonstrative ale cercurilor de elevi, discuții, vizita Maramureșului, etc. La fel s-a bucurat de succes Simpozionul organizat cu prilejul apariției manualului de analiză matematică a autorilor Gh.Gussi, O.Stănășilă, T.Stoica. La acest simpozion, alături de autori, au participat, aducându-și contribuția, cadre universitare precum și profesori de liceu din întreaga țară. Felul cum am organizat tabăra de matematică pentru elevi, și felul cum am valorificat materialele din Gazeta Matematică înseamnă un exemplu demn de urmat. În acest sens vezi articolul "Tabăra de Matematică de la Vișeu de Sus, jud. Maramureș 3-9 ian.1977" din Gazeta Matematică nr.7/1977.

Munca uriașă și migăloasă a fost realizată de un colectiv de profesori din județ precum și din centrele universitare București, Cluj, Sibiu. În organizarea taberelor de matematică din vacanțele de iarnă, începând cu anul 1975 (Cavnic), Filiala a avut un sprijin substanțial din partea Inspectoratului Școlar Județean. La invitația noastră au răspuns pozitiv academicieni, cadre universitare, redactori de la Gazeta Matematică, și prin contribuția lor au ridicat nivelul științific al tuturor activităților din tabără.

S-a format un colectiv inimos de profesori din Baia Mare, Sighetu Marmăției, Vișeu, Baia Sprie, Târgu Lăpuș, Seini, Borșa, Ocna-Șugatag, care, cu multă dăruire și pricepere s-au ocupat de pregătirea elevilor, mulți dintre ei obținând rezultate deosebite la matematică, ajungând participanți și premianți la diferite concursuri, azi doctori în științe.

Din anul 1975, la mai multe acțiuni au răspuns invitației comitetului academicieni ca N.Teodorescu, Caius Iacob, A.Haimovici, Gh.Mihoc, C-tin Drâmbă; dr.doc. și profesori universitari ca Gh.Chiș, Ion Marusciac, Rus A.Ioan, P.P.Teodorescu, O.Stănășilă, I.Munteanu, M.Rădulescu, precum și alte cadre universitare, numărul lor fiind aproape 50; autori de manuale și cărți, redactori ai Gazetei Matematice ca Ionescu-Țiu, O.Sacter, Euferie Rogai, F.Păsărică, V.Șerban, I.Vornicescu, Gh.Maurer, I.Stoian.

Pentru organizarea unor activități am colaborat și cu Comitetul Sindicatului Învățământ (Baia Mare). Astfel am organizat simpozionul pe țară cu tema: "Dezvoltarea gândirii creatoare în predarea-învățarea matematicii". Comisia de organizare: acad. N.Teodorescu, conf.univ.dr. I.Coroian (președintele filialei) prof.I.Dârjan insp.gen. adjunct al Inspectoratului Școlar Maramureș, prof. A.Herțeg insp.școlar vicepreședinte al filialei, prof. Gh.Onișa secretarul filialei dir. la Liceul Industrial nr.8, prof. Șt.Kádár membru în Consiliul Național al S.S.M. și în Comitetul de redacție al Gazetei Matematice vicepreședinte al filialei, prof. V.Nichita director al Liceului Industrial nr.5, prof. D.Chiș insp.școlar, prof. V.Pavel președintele Comitetului Sindicatului Învățământ.

Rodnice au fost întâlnirile membrilor redacției Gazetei Matematice cu elevii din Târgu Lăpuș și Baia Mare. În cele 38 de comunicări s-au prezentat multe idei, metode, procedee privind stimularea creativității elevilor.

S-a bucurat de succes "Tabăra Națională de Matematică" în vederea pregătirii lotului olimpic pentru concursuri de matematică, organizată la Baia Mare. Menționăm și contribuția concretă, prin lecții ținute sau prin alte activități, a cadrelor didactice din Baia Mare.

Tot la inițiativa noastră, primind greu aprobarea, am organizat de mai multe ori consfătuiri, simpozioane, împreună cu Filiala Satu Mare. Dăm ca exemplu simpozionul cu tema "Aspecte moderne ale predării unor noțiuni de matematică în liceu și gimnaziu" (1983). Prezenți din București Acad. N.Teodorescu,

conf.univ.dr. Laurențiu Panaitopol; din Cluj-Napoca prof.univ.dr. Ioan Marusciac, Ioan Purdea, Pop Vasile; și cadrele universitare din Baia Mare.

Am sprijinit organizarea sesiunilor de referate la nivelul unor licee. Amintim aici Liceul "Gheorghe Șincai", "Dragoș-vodă", Liceul Industrial nr.1 și nr.5, etc. De exemplu, în 8 mai 1981 a avut loc la Liceul Industrial nr.1 Sesiunea de referate și comunicări metodico-științifice a cadrelor didactice și a elevilor, invitând cadre universitare și liceale din București, Cluj-Napoca, Sibiu, Satu Mare, Sighetu Marmăției, Tășnad, etc.

Am fost invitați și am participat cu referate, intervenții, lecții demonstrative, activități ale cercurilor de elevi sau organizare de miniconcursuri la multe simpozioane, consfătuiri, colocvii, tabere de matematică, organizate de alte filiale din țară sau de Consiliul Național al S.S.M. Astfel la Cluj-Napoca, Sibiu, București, Tulcea, Craiova, Câmpina, Galați, Târgoviște, Târgu Mureș, Câmpulung-Muscel, Sighișoara, Odorheiu Secuiesc, Satu Mare, etc.

Considerăm că Filiala Maramureș a avut o contribuție importantă la organizarea și desfășurarea concursului anual al rezolvitorilor de probleme din Gazeta Matematică, întocmind și regulamentul concursului.

Colaborarea comitetului filialei cu Gazeta Matematică, Maramureșul fiind reprezentat în Comitetul de redacție, s-a concretizat și în domeniul publicațiilor matematice prin:

1°. Elaborarea unor numere ale Gazetei Matematice; de exemplu nr.7/1982 a fost elaborat în colaborare cu Filialele Baia Mare, Sibiu, contribuție concretă din partea profesorilor Gh.Szöllösy, Andrei Boroș, Șt.Kádár, Narcisa Man, Victoria Poșta, V.Pasenciuc, și elevii Dan Coroian, Sorin Pop; în Gazeta Matematică nr.8/1985 articole de lect.univ. Maria S.Pop, și matematician Vasile Berinde și probleme propuse de Gh.Ciolpan (Vișeu), Cornel Pop (Vima Mare), E.Tulba, V.Tulba, Maria Cosma, Ion Roangheși, Irina Pop, Vasile Cornea, Gh.Onișa, Iulian Coroian, Gh.Szöllösy, Emil Dobre, Ion Țiplea, Ioan Miclăuș, Gavril Temian, V.Berinde, Maria S.Pop,

etc. și elevii Ioana Miclăuș, Lia Coroian, Sorin Pop, Florin Nechita; Gazeta Matematică nr.9/1988 cu articol de Ștefan Kádár, și probleme de Ana Boya (Târgu Lăpuș), Piroška Miklós, Regina Demian, Rodica Roman (înv. Târgu Lăpuș), Lucreția Pop, Vasile Berinde, V.Nedea, Oana Doghia, Ștefan Sabău, A.Nechita, Gh.Pop (Suciu de Sus), Ioan Boga, László Balog (inginer), Ioan Mugur, Tudor Leșe, A.Ioanoviciu, Gh.Szöllösy, Ioan Stoica, G.Temian, I.Indre, N.Mușuroia, Dan Bărbosu, I.Coroian, Ioan Mureșan.

2°. Tipărirea la Baia Mare a Gazetei Matematice de perfecționare metodică și metodologică în matematică și informatică, numerele 2, 3 din 1980. Am avut contribuție concretă privind rubricatura revistei și chiar coperta revistei a fost proiectată de secretarul filialei.

3°. Coautori la volumul 5 din Biblioteca S.S.M. "Culegere de probleme pentru concursuri de matematică": D.Acu, Fl.Fornwald, Șt. Kádár.

4°. Coordonator împreună cu acad. N.Teodorescu la vol.6 și coautor (Ștefan Kádár).

5°. Propunători de probleme la Gazeta Matematică aproape cu caracter permanent prof. Gh.Szöllösy, conf. Vasile Berinde, etc. și în general contribuția profesorilor și a elevilor cu articole și probleme în diferite publicații ale societății.

O gazdă bine aleasă s-a dovedit județul Maramureș în organizarea finalei Concursului Național de Matematică, clasele V-VIII, 1989, cu ajutorul substanțial al Inspectoratului Școlar și al președintelui filialei I.Coroian.

Menționăm încă participarea unor membri ai filialei noastre în comisiile centrale ale concursurilor de matematică, etapa națională.

În final subliniem faptul că nu am reușit o înșirare exhaustivă a tuturor activităților desfășurate de către filiala noastră, ci am consemnat doar unele exemple, toate înregistrate în documente sau consemnate de fostul președinte Fl.Fornwald (1973-1982), respectiv de fostul secretar Gh.Onișa (1982-1989), renunțând în majoritatea cazurilor să menționăm nume concrete, deoarece este

aproape imposibil să sintetizăm o activitate de 40 de ani doar în câteva minute.

Omagiul adus astăzi Gazetei Matematice este atât din partea colaboratorilor - elevi și profesori, care au căpătat gustul disciplinei de gândire și al efortului neobosit, pasiunea lucidității și a raționamentului corect, cât și din partea școlii românești în întregimea ei.

Evocările legate de filiala și de subfilialele S.S.M. din județul nostru au arătat într-o anumită măsură, că eficacitatea activității noastre este strâns legată de pasiunea, dăruirea și priceperea dovedită în munca cu Gazeta Matematică.

Propun ca 15 septembrie să fie declarată "Ziua profesorilor de matematică".

ROUMANIAN MATHEMATICAL SOCIETY

BRANCH OF BAIJA MARE AT THE 40th ANNIVERSARY

Abstract. This lecture was presented at the conference "Centenary of Gazeta Matematică" organized in Baia Mare, 29. Sept. 1995.

Liceul Gheorghe Șincai
4800 Baia Mare
ROMÂNIA